

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๔
The 4th National and International Conference, 2024

เนื่องในวาระครบรอบวันสถาปนา ๔๐ ปี วิทยาเขตเชียงใหม่
On the occasion of 40 Years Anniversary, Chiang Mai Campus

ภูมิพลังสร้างสรรค์ และพุทธนวัตกรรมในสังคมร่วมสมัย

Soft Power and Buddhist Innovations
for Contemporary Society

SBCS

วันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๗
Date: 23rd – 24th August 2024

ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

At Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chiang Mai Campus

PaMiang Sub-district, Doisaket District, Chiang Mai, Thailand

บทเรียนสำเร็จรูป ชุดวันสำคัญทางศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต

สุริสา เรืองบุตร
Surisa Ruengbut

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 38 คน

ผลการรายงานพบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต พบว่า มีประสิทธิภาพ (E_1E_2) มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85.57/85.77 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขยีนเขต พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.74, = 0.60$)

คำสำคัญ : บทเรียนสำเร็จรูป, วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

Abstract

This study aims 1) to develop and evaluate the effectiveness of a self-learning package on “Important Buddhist Days” under the Social Studies, Religion, and Culture curriculum for 3rd-grade students at Wat Khian Khet School, ensuring it meets the 80/80 efficiency criteria; 2) to compare the learning achievements before and after using the self-learning package on “Important Buddhist Days” under the Social Studies, Religion, and Culture curriculum for 3rd-grade students at Wat Khian Khet School; and 3) to study the students’ satisfaction with learning through the self-learning package on “Important Buddhist Days” under the Social Studies, Religion, and Culture curriculum for 3rd-grade students at Wat Khian Khet School. The target group consisted of 38 3rd-grade students at Wat Khian Khet School, Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, in the second semester of the academic year 2023.

The results showed that: 1) The effectiveness of the self-learning package on “Important Buddhist Days” for 3rd-grade students at Wat Khian Khet School exceeded the specified criteria, achieving an efficiency rate of 85.57/85.77; 2) The comparison of learning achievements before and after using the self-learning package on “Important Buddhist Days” showed higher post-learning results than pre-learning; and 3) The study of student satisfaction with learning through the self-learning package on “Important Buddhist Days” showed that overall satisfaction was at the highest level (mean = 4.74, SD = 0.60).

Keywords: self-learning package, important Buddhist days.

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบัน เป็นยุคแห่งโลกาวิวัฒน์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนไทยต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเป็นกระบวนการ

หนึ่งซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งจากสภาพปัจจุบันพบว่า การเปลี่ยนแปลงได้เร่งเร็วเยาวชนไทยจำนวนมากปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง ขัดต่อหลักพระพุทธศาสนา หลงใหลไปกับวัตถุนิยมอย่างไร้ขีดจำกัด จนกลายเป็นปัญหาสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการไม่บรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายของการศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรม อย่างชัดเจน ดังนั้นสถาบันทางการศึกษา จึงมีหน้าที่ช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการดำเนินการให้นักเรียนและเยาวชนได้ศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องระดับแรกจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาช่วยสอนเด็กและเยาวชนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ อันสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ทรงให้ไว้ ดังนี้ พระพุทธศาสนามีธรรมะอยู่มากมายหลายชั้น อันพอเหมาะพอดีกับอัธยาศัยจิตใจของบุคคลประเภทต่างๆ สำหรับเลือกเฟ้นมาแนะนำสั่งสอนขัดเกลาความประพฤติ การปฏิบัติของบุคคลให้ดีขึ้น เจริญขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยหลักการใหญ่แล้ว คือสอนให้เป็นคนดี ให้ประพฤติตนมีประโยชน์ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เกิดความเสียหาย สอนให้รู้จักตนเอง รู้จักฐานะของตน พร้อมรู้จักหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตนในฐานะนั้นๆ ซึ่งเมื่อปฏิบัติโดยถูกต้องครบถ้วนแล้ว ย่อมจะนำความสุข นำความเจริญสวัสดิ มาให้ได้ทั่วถึงกันหมด หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง คือ นำความสุข ความร่มเย็นและความวัฒนาถาวรให้เกิดแก่สังคมมนุษย์ หน้าที่ของท่านทั้งหลายอยู่ที่ที่จะพยายามต้องศึกษาและพิจารณาธรรมะแต่ละข้อหมวดหมู่ด้วยความละเอียดรอบคอบด้วยความเที่ยงตรงและเป็นกลาง ให้เกิดความกระจ่างแจ้งลึกซึ้งถึงเหตุถึงผล ถึงวัตถุประสงค์ แล้วนำไปปฏิบัติเผยแพร่ให้พอเหมาะพอดี โดยอุบายที่ฉลาดแยบคาย ธรรมะในพระพุทธศาสนาจะสามารถคุ้มครอง รักษา และอุ้มชูประคับประคองสังคมให้ผาสุกร่มเย็นได้สมดังที่ต้องการ” พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ที่ประชุมยุวพุทธิกสมาคมทั่วประเทศ ครั้งที่ 16 วันที่ 30 พฤษภาคม พุทธศักราช 2524 (สุทิววงศ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ. 2557 : 31)

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้างต้น พระองค์ทรงชี้แนะถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนา ที่ช่วยกล่อมเกลากุศลให้เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จากความสำคัญดังกล่าวทำให้มีการกำหนดให้วิชาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ที่สำคัญ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จิตวิทยการเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศีลธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้สามารถดำรงตนได้อย่างปกติสุข และเป็นไปตามพัฒนาการตามวัยของนักเรียน เนื่องจากการพัฒนาทางศีลธรรม และจริยธรรมของนักเรียนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมกันในทุกๆด้าน ทั้งการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านพฤติกรรม ด้านสังคม และด้านอารมณ์ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีวิวัฒนาการเจริญเติบโตทางสติปัญญา ความคิด อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงามของศีลธรรมนั้นๆ เมื่อโตขึ้นก็จะได้เป็นคนดี มีศีลธรรม จริยธรรม (สมบัติ มหารศ. 2559 : 15-25)

การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดให้มีการเรียนเนื้อหาสาระการเรียนรู้พุทธศาสนาหลายเรื่อง เช่น เรื่องประวัติและความเป็นมาของพระพุทธศาสนา เรื่องศาสนพิธี และเรื่องศาสนาอื่นๆ ในชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น เนื้อเรื่องสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ คือ เรื่องพุทธประวัติ หลักคำสอนพุทธศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนพิธีพื้นฐาน การบำเพ็ญตนในพุทธศาสนา สมาธิปฏิบัติ และศาสนาอื่นๆ ในท้องถิ่น เนื่องจากว่าเป็นหลักการสำคัญที่จะทำให้เด็กมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หลักประพฤติปฏิบัติตนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และการเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ ที่บุคคลในท้องถิ่นนับถือ เช่น การปฏิบัติตนในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเนื้อเรื่องดังกล่าว เป็นประเด็นที่มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้ คือ นักเรียนยังขาดความสนใจใฝ่หาความรู้ การประพฤติตนยังไม่ถูกต้อง ประกอบกับเวลาเรียนของนักเรียนมีจำกัด วิธีการสอนเน้นการบรรยาย ให้นักเรียนท่องจำ จึงไม่เพียงพอในการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงเวลาของการจัดการเรียนการสอน ตามปกติ อีกทั้งสื่อการเรียนรู้ยังขาดความน่าสนใจ มีเนื้อหาสาระมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับวัยของการเริ่มต้นการเรียนรู้และจดจำ นอกจากนี้ในการเรียนรู้ สิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ สื่ออุปกรณ์ที่ประกอบการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังปรากฏในรายงานการสร้างและการพัฒนา บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนวัดเขียนเขต ซึ่งได้จัดทำไว้ สาเหตุที่นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากขาดความน่าสนใจ ไม่เห็นคุณค่า ขาดสิ่งเร้า คำศัพท์และเนื้อหายากในการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จึงไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ในท้องถิ่นขาดสื่อประกอบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและบรรยากาศในการเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (ชาติรี ต่างสมปอง. 2562 : 45)

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รวบรวมสภาพปัญหา

การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาไว้ 3 ด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ปัญหาด้านเนื้อหาและเวลาเรียนในสาระพุทธศาสนาทั้งในรายวิชาบังคับและเลือกเสรี มีเนื้อหาซ้ำซ้อนคล้ายคลึงกันมากทั้งเนื้อหาในภาคเรียนที่ 1 และ 2 เนื้อหาที่กำหนดไว้มีจำนวนเรื่องมากและยากเกินกว่าที่นักเรียนจะเข้าใจ และเวลาที่กำหนดให้เรียนน้อยเกินไป 2) ปัญหาด้านผู้สอนและวิธีการสอนพบว่ามีปัญหาหลายด้าน เช่น การนำสาระพุทธศาสนาไปบรรจุเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้บทบาทลดลงอย่างมาก เพราะขาดความสนใจและขาดแรงจูงใจในการเรียนสาระพุทธศาสนา เนื้อหาสาระของพุทธศาสนาแต่ละระดับชั้น มีความซับซ้อน และมักเน้นการท่องจำให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวดธรรมมากกว่าการทำความเข้าใจในสาระของหมวดธรรม และ 3) ปัญหาด้านอุปกรณ์การเรียนรู้ที่พบ ได้แก่ นักเรียนไม่มีหนังสือในการเรียนที่เพียงพอและขาดสื่อในเรื่องประวัติพุทธศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และศาสนพิธี รวมทั้งขาดแคลนอุปกรณ์หรือสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557 : 31)

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระเกี่ยวกับพุทธศาสนาและศาสนาในชุมชนท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่เน้นการบรรยายหน้าชั้นเรียน ไม่เร้าใจ ขาดสิ่งเร้าหรือสิ่งจูงใจในการเรียน และไม่มีสื่อการจัดการเรียนสอนเสริม ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ขาดแรงกระตุ้น ขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้และจดจำเกี่ยวกับพุทธศาสนา และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนสาระพุทธศาสนาในปัจจุบันยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยจุดที่ล้มเหลวได้เริ่มแต่การบริหารวิชาการ และครูผู้สอนที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับพุทธศานาน้อย เป็นเหตุให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจและเห็นว่าเป็นสาระที่น่าเบื่อหน่าย ไม่น่าสนใจ วิธีสอนสาระพุทธศาสนาในโรงเรียนนั้นเกิดผลได้ยาก เพราะแต่เดิมจะใช้วิธีสอนแบบให้เนื้อหามากกว่าจะส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ ความซาบซึ้งและนำไปปฏิบัติไปปฏิบัติตนในชีวิตจนเป็นกิจนิสัยได้ ที่สำคัญการสอนในเรื่องนามธรรมให้เป็นรูปธรรมนั้น ทำได้ยาก

จำเป็นต้องอาศัยสื่อการสอนในรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกฝน และอุปกรณ์ต่างๆ ที่สามารถทำให้เด็กรู้ เข้าใจ ซาบซึ้ง จนนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ (จินดา ทองทา. 2561 : 4)

ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ อาทิ เช่น ครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน หนังสือแบบเรียน และสื่ออื่นๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการสนองต่อความต้องการ

ของนักเรียนในด้านการพัฒนาความรู้ และในสภาพการณ์ปัจจุบัน วิธีการสอนของครูจะต้องมุ่งเน้นการจัดกิจกรรม ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้หนังสือเรียนเพียงอย่างเดียวจึงไม่อาจเพียงพอในการแสวงหาความรู้ ครูจึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้มีการสอนวิชาพุทธศาสนา ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เป็นเหตุมาจากอุปสรรคหลายๆ อย่าง เช่น หลักสูตร เนื้อหาที่กำหนดให้เรียน ตัวครูผู้สอน เทคนิควิธีการสอน สื่ออุปกรณ์ในการสอน หนังสือตำราประกอบการเรียน การวัดประเมินผล ทักษะคติของผู้เรียน เป็นต้น เหตุนี้ความล้มเหลวในการสอนวิชาพุทธศาสนานั้น จึงกลับมีมากกว่าความสำเร็จ กล่าวคือ เมื่อเรียนวิชาพุทธศาสนานั้น จึงกลับมีความสำเร็จ กล่าวคือ เมื่อเรียนวิชาพุทธศาสนาแล้ว นักเรียนได้มีแค่ความรู้ความเข้าใจในพระพุทธรูปศาสนาชั้นเบื้องต้นเท่านั้น เมื่อสอบปลายภาคผ่านไปแล้ว แทบจะไม่เหลือความรู้ความเข้าใจเลยจึงเป็นเหตุให้นักเรียนบางส่วนไม่ได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตรวมทั้งไม่ค่อยร่วมปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา ในทางกลับกันนักเรียนส่วนมากก็สามารถเอาหลักปฏิบัติพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็วันวันสำคัญ การฟังเทศน์ การเข้าค่ายปฏิบัติธรรม เป็นต้น ซึ่งถือว่ามีส่วนช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญและสามารถนำเอาหลักปฏิบัติไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้มากขึ้น (วารินทร์ รัศมีพรหม. 2563 : 13)

จากข้อมูลปัจจุบันปรากฏว่าการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนวัดเขยงเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ยังไม่ประสบผลสำเร็จ โดยอาจจะมีสาเหตุจากหลายๆ ประการ เช่น ด้านสื่อประกอบการเรียนการสอน หรือจากตัวนักเรียนเองที่ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้ การเชื่อมโยงการเรียนรู้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายวิธีการและเน้นทักษะกระบวนการ เช่น เน้นทักษะการปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ รักการเรียนและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การผลิตสื่อและการใช้สื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพ การวัดประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง อิงพัฒนาการของผู้เรียน การนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนวัดเขยง

เขต ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนรู้โดยบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและ ศิลธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
2. ศึกษาหลักการ และเทคนิคการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2549 : 133-149) และ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. (2549 : 134-137)

3. กำหนดเนื้อหาและกรอบการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 เล่ม

4. สร้างบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต จำนวน 6 เล่ม

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
2) ศึกษาหลักการ และเทคนิคการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปที่มีประสิทธิภาพของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2549 : 133-149) และ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. (2549 : 134-137)

3) กำหนดเนื้อหาและกรอบการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 เล่ม

4) สร้างบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต จำนวน 6 เล่ม

(1) รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานในรูปแบบคือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยภาคสนาม (Qualitative Research and Field Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างสรรค์งาน (Creative Action Research-CAR)

(2) ขอบเขตในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต

(3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย บทเรียนสำเร็จรูป ชุดวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวัดเขียนเขต

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.74, = 0.60$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมกับธรรมชาติ และความพร้อมของผู้เรียน มีการนำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ผสมผสานผ่านการเล่นเกม เพื่อสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้คำนึงถึงการนำเสนอความรู้เนื้อหาให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย บทเรียนสำเร็จรูปมีกระบวนการทดลองควบคู่ที่เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีภาพประกอบเป็นภาพสีที่ชัดเจน น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเรียนรู้บทเรียนสำเร็จรูปได้อย่างเพลิดเพลินจึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลณัฐ พิชัย (2562 : บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนอนุบาลวังม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ $85.43 / 82.86$ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ 3. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป โดยรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($X = 4.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความน่าสนใจ สวยงามและความสอดคล้องเนื้อหาอยู่ในระดับ ($X=4.61$) สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับ ($X= 4.60$) และนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม อยู่ในระดับ ($X= 4.59$) ตามลำดับค่าสำคัญการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ผลจากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เหมาะที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์และเรียนรู้ด้วยความสุขมีความพึงพอใจในการเรียนโดยบทเรียนสำเร็จรูป ชุดวันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต พบว่า มีประสิทธิภาพ 82.40/84.28 (E_1E_2) มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ซึ่งประสิทธิภาพของกระบวนการมีค่ามากกว่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ทั้งนี้เป็นเพราะบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 วิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เนื้อหามีความต่อเนื่องจากง่ายไปหายาก และถูกต้องแบบฝึกทักษะส่วนใหญ่เน้นการปฏิบัติจริง และเชื่อมโยงเนื้อหาโดยศึกษาจากใบความรู้ 2) กำหนดสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน และ 3) การสร้างและออกแบบแบบฝึกทักษะ ได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และมีการนำไปทดลองหาประสิทธิภาพแบบหนึ่ง ต่อหนึ่งแบบกลุ่มเล็ก และภาคสนาม ทำให้พบข้อบกพร่องแล้วทำการแก้ไขจึงทำให้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต มีประสิทธิภาพดังที่กล่าวมา

นอกจากนี้บทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพดังที่กล่าวมา เนื่องจากมีการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีความยากง่ายพอเหมาะ คำแนะนำและคำชี้แจงในบทเรียนสำเร็จรูป มีความชัดเจนเข้าใจง่าย แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนสัมพันธ์กัน กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ และแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ นักเรียนได้ใช้สื่อที่หลากหลายทำ

ชิ้นงานที่ได้ใช้ความรู้ความคิดมากกว่าการทำตามที่ครูกำหนดหรือการทำกิจกรรมทั่วไป มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบหลังเรียนมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมรรัตน์ แก้วสิงห์ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการรายงานการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า (1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 88.19/ 82.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเฉลี่ย 6.25 คะแนน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย 16.58 คะแนน ซึ่งนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 88.19/ 82.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเฉลี่ย 6.25 คะแนนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย 16.58 คะแนน ซึ่งนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ภิญญมิตร (2562 : 79 - 80) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และบทเรียน สำเร็จรูป เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ และบทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.15/84.85 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.72 ความคิดเห็นของผู้เรียนที่ใช้แผนแสดงว่าผู้เรียน มีความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 72 นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพย์ กลิ่นทะ (2562 : 102 - 106) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดการจัดการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.24/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7964 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 79.64 และนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการจัดการจัดการ

เรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.39 ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต นั้นนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน และต้องใช้ความสามารถของแต่ละคนรวมกันเพื่อทำให้ผลงานประสบความสำเร็จ โดยมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยการแก้ปัญหาการเรียนแบบแข่งขัน การเรียนโดยลำพัง เรียนโดยไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเรียน ทำให้คนเก่งได้ช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า จึงทำให้นักเรียนทราบถึงความก้าวหน้าของตนเองโดยที่ไม่มีการแข่งขันกับผู้อื่น แต่เป็นการแข่งขันกับตนเอง จึงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้ได้คะแนนสูงขึ้น ซึ่งเทคนิคนี้จะช่วยแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดร.พัลลภ หารุคำจา และคณะ (2565 : 52) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า องค์ความรู้และวิเคราะห์หลักสูตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจะต้องสนองต่อความต้องการของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง ประกอบด้วย 1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2. หลักสูตรประกาศนียบัตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อผลิตพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในระดับประกาศนียบัตรและครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา ให้สามารถนำความรู้ด้านการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการสอนพระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคม การพัฒนารูปแบบการสร้างหลักสูตรการสอนศีลธรรมแบบบูรณาการในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ การสร้างหลักสูตรแบบบูรณาการนั้นผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากความรู้เดิมผสมผสานกับประสบการณ์ใหม่ มีจำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย 1.หลักสูตรสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในหลักสูตรโรงเรียน วัดสวนดอก พุทธศักราช 2564 ชั้นประถมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2.หลักสูตรหน่วยการ

เรียนรู้บูรณาการเรื่องหลักธรรมเพื่อพัฒนาชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโป่งน้อย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ แนวทางและขยายผลรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการสอนศีลธรรมแบบบูรณาการในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ คือ 1.การถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมโครงการวิจัยการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ 2.การจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) วิพากษ์หลักสูตร โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในวิพากษ์หลักสูตร ข้อค้นพบความรู้ใหม่ที่เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ คือ 1. ตัวชี้วัดองค์ความรู้ของหลักสูตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียนจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2. การสร้างหลักสูตรการสอนศีลธรรมแบบบูรณาการที่ทันสมัย 3. การนำสื่อการสอนพัฒนาเป็นไปตามหลักสูตรประยุกต์กับหลักธรรม 4.การขยายผลรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการสอนศีลธรรมแบบบูรณาการยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับแนวคิดของสลาบิน (Slavin. 1995 : 5-6) ที่ว่าการสอนตามรูปแบบกิจกรรมนี้เป็นการจัดกลุ่มนักเรียนโดยคละระดับความสามารถซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมถึงแนวคิดของจอยซ์และวิลล์ (Joyce & Weil. 2004 : 207) ได้กล่าวว่า เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา และด้านสังคม ช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญา ให้เกิดการเรียนรู้จนบรรลุถึงขีดความสามารถสูงสุดได้ โดยมีเพื่อนในวัยเดียวกันเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ เนื่องจากผู้เรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันย่อมจะมีการใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่ายกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญจันทร์ จันทะมาตร (2558 : บทคัดย่อ) ได้ทำการรายงานการพัฒนามาตรฐานสำเร็จรูป เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏผลดังนี้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด (กมลณัฐ พิชัย, 2562 : บทคัดย่อ) ได้ทำการการพัฒนามาตรฐานสำเร็จรูป เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนอนุบาลวังม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป โดยรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($X = 4.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความน่าสนใจ สวยงามและความสอดคล้องเนื้อหาอยู่ในระดับ ($X=4.61$) สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับ ($X=4.60$) และนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม อยู่ในระดับ ($X= 4.59$) ตามลำดับค่าสำคัญ การพัฒนา

บทเรียนสำเร็จรูป, วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา, ศาสนาและวัฒนธรรม

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($= 4.74, = 0.60$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับธรรมชาติ และความพร้อมของผู้เรียน มีการนำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ผสมผสานผ่านการเล่นเกม เพื่อสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นการเรียนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้คำนึงถึงการนำเสนอความรู้เนื้อหาให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย บทเรียนสำเร็จรูปมีกระบวนการทดลองควบคุมที่เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีภาพประกอบเป็นภาพสีที่ชัดเจน น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเรียนรู้อบบทเรียนสำเร็จรูปได้อย่างเพลิดเพลินจึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลณัฐ พิชัย (2562 : บทคัดย่อ) ได้ทำการการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนอนุบาลวังม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ $85.43 / 82.86$ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ 3. นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป โดยรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($X = 4.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความน่าสนใจ สวยงามและความสอดคล้องเนื้อหาอยู่ในระดับ ($X=4.61$) สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับ ($X= 4.60$) และนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม อยู่ในระดับ ($X= 4.59$) ตามลำดับค่าสำคัญการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ผลจากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขียนเขต ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เหมาะที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีจิตวิทยาศาสตร์และเรียนรู้อย่างมีความสุขมีความพึงพอใจในการเรียนโดยบทเรียนสำเร็จรูป ชุดวันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเขินเขต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้รายงานมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนที่ต้องการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ควรได้ศึกษารายละเอียด ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ครูผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาสาระในบางเล่มของบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นอื่น ๆ และหลักสูตรสถานศึกษา แล้วจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทุกระดับชั้น

1.3 ครูผู้สอนควรมีการปรับบทเรียนสำเร็จรูป ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดเตรียมสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจน การวัดผลประเมินผล

1.4 ในขณะที่นักเรียนทำบทเรียนสำเร็จรูป ครูต้องคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลือแนะนำถ้านักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการนำบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ระดับสติปัญญา เจตคติของนักเรียน เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป ชุด วันสำคัญของพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.4 ควรนำเอารูปแบบและกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ไปทำการวิจัยกับเนื้อหาวิชา ของกลุ่มสาระอื่น ๆ

2.5 ควรให้มีการบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นการประหยัดบุคลากร สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนจะเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนมากที่สุด

